

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 183/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Α')

Συνεδρίαση της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2020

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δήμητρα Κεφάλαι, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Χριστίνα Διβάνη, Μαρία Σπάσου, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Θεόδωρος Ράπτης, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Φωτεινή Δεδούση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος : Το έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής, Αυτοτελούς Τμήματος Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων, με αριθμό πρωτοκόλλου 133564ΕΞ2020/23.11.2020.

Περίληψη Ερωτήματος : Ερωτάται: 1) Εάν για τη χορήγηση αντιγράφων εγγράφων, που λήφθηκαν υπόψη και αναφέρονται στο προοίμιο της με αριθμό 102353/15.09.2020 (Β'3964) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, η οποία αφορά τον ανακαθορισμό των τιμών ζώνης του αντικειμενικού συστήματος προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας ακινήτων, απαιτείται ειδικό έννομο συμφέρον ή αρκεί η επίκληση απλού εύλογου ενδιαφέροντος και πώς αυτά αποδεικνύονται. 2) Εάν το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων, ως αποδέκτης των σχετικών εισηγήσεων των εκτιμητών του Μητρώου Πιστοποιημένων Εκτιμητών του Υπουργείου Οικονομικών, υποχρεούται στα χορηγούμενα αντίγραφα αυτών να προβαίνει σε ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων που τυχόν περιλαμβάνονται σε αυτά και ποιων. 3) Εάν η έκδοση εισαγγελικής παραγγελίας δεσμεύει, σε κάθε περίπτωση, το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού

Αξιών Ακινήτων για τη χορήγηση των αιτούμενων εγγράφων, αν και περιέχουν και προσωπικά δεδομένα τρίτων.

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το παραπάνω έγγραφο ερώτημα της Υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό :

1. Στο Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων (ΑΤΕΠΑΑ) έχουν κατατεθεί αιτήσεις για τη χορήγηση αντιγράφων εγγράφων, που λήφθηκαν υπόψη και αναφέρονται στο προοίμιο της με αριθμό 102353/15-09-2020 (Β΄3964) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδόθηκε σε συμμόρφωση με αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και αφορά τον ανακαθορισμό των τιμών ζώνης των με οποιαδήποτε αιτία μεταβιβαζόμενων ακινήτων, για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας τους κατά το αντικειμενικό σύστημα. Ειδικότερα, διάφοροι διοικούμενοι ζητούν τη χορήγηση αντιγράφων: α) των εισηγήσεων των εκτιμητών του Μητρώου Πιστοποιημένων Εκτιμητών του Υπουργείου Οικονομικών, που κατατέθηκαν σύμφωνα με τη με αριθμό 8843 ΕΞ 2020/24.01.2020 (Β΄130) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, για την ανάθεση καθορισμού τιμών εκκίνησης, β) αποσπασμάτων του πρακτικού και της εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 41 του ν.1249/1982 (Α΄43), αναφορικά με συγκεκριμένες ζώνες, γ) του με αριθμό πρωτ. 147/11.09.2020 εγγράφου του ΑΤΕΠΑΑ, με θέμα «Ανάθεση εκτίμησης τιμών εκκίνησης του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού αξίας ακινήτων σε συμμόρφωση με ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ» ,υπογεγραμμένο από την Υπηρεσιακή Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών και δ) αποσπάσματος της τυχόν γνώμης του Δημοτικού Συμβουλίου του οικείου Δήμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 261του ν.3852/2010 (Α΄87).

Στα έγγραφα αυτά περιέχονται, πλην άλλων στοιχείων, και προσωπικά δεδομένα των συντακτών τους, όπως ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, αριθμός μητρώου, πτυχίο πανεπιστημίου, ΑΦΜ και η οικεία Δ.Ο.Υ. αυτών.

2. Το ΑΤΕΠΑΑ, σε σχετική αίτηση που είχε υποβάλει ο Κ.Λ. χορήγησε αντίγραφα των παραπάνω αναφερόμενων εγγράφων, με ανωνυμοποιημένα τα προσωπικά στοιχεία των εκτιμητών (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, ΑΦΜ, ΔΟΥ,

σφραγίδα κλπ)¹, ενώ, μετά από εισαγγελική παραγγελία, για τη χορήγηση αυτών με τα πλήρη στοιχεία τους προς δικαστική χρήση και απόρριψης του αιτήματος του Αυτοτελούς Τμήματος για ανάκλησή της², χορηγήθηκαν στον αιτούντα τα σχετικά αντίγραφα πλήρη (με τα προσωπικά δεδομένα), αφού προηγήθηκε ενημέρωση των παραπάνω προσώπων για τη χορήγησή τους.

3. Με τα δεδομένα αυτά, ζητείται η έκδοση γνωμοδότησης στα ερωτήματα που αναφέρονται στην αρχή της παρούσας.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στα άρθρα 5 Α, 9 Α και 10 του Συντάγματος (1975/1986/2001) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 5 Α 1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.

2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9 Α και 19.

Άρθρο 9 Α Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 10 1... 2....3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει.

5. Στο άρθρο 5³ του ν.2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας», όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 1 του π.δ.28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία»(Α'34), ορίζονται τα εξής : «1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από

¹ με επίκληση του άρθρου 1 του π.δ.28/2015 (Α' 34), του ν. 4624/2019 (Α' 137) και του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ/ GDPR) / σχετ. το με αριθμό 112562 ΕΞ 2020/6.10.2020 έγγραφό του.

² λόγω μη αιτιολόγησής της, της υποχρέωσης διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων των εκτιμητών και της ήδη προηγηθείσας ικανοποίησης του αιτήματος με την χορήγηση των αντιγράφων κατόπιν ανωνυμοποίησης των περιλαμβανομένων σε αυτά προσωπικών δεδομένων.

³ όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 8 παρ. 2 του ν. 2880/2001 και 11 παρ. 2 του ν. 3230/2004.

τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις 2. Οποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. 4. Το δικαίωμα των παραγράφων 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου, στο κατάστημα της υπηρεσίας ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. 6. Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι ημέρες».

6. Στο άρθρο 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/ 2013⁴ - Α'170), ορίζονται τα εξής: «1. Πρόσωπα που είναι ή έχουν διατελέσει υπάλληλοι της φορολογικής διοίκησης... καθώς και οποιοδήποτε πρόσωπο στο οποίο έχουν ή είχαν ανατεθεί αρμοδιότητες ή καθήκοντα φορολογικής διοίκησης οφείλουν να τηρούν ως απόρρητα όλα τα στοιχεία και πληροφορίες, τα οποία περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και δύνανται να τα αποκαλύπτουν μόνο στα ακόλουθα πρόσωπα: α)... θ) σε τρίτους κατόπιν αιτιολογημένης εισαγγελικής παραγγελίας, ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου. ι)... 2. ... 5. Στοιχεία ή πληροφορίες σχετικά με φορολογούμενο είναι δυνατόν να αποκαλύπτονται σε τρίτον κατόπιν αιτήσεως, με την έγγραφη συναίνεση του φορολογουμένου...».

7. Στο άρθρο 86 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων –ΓΚΠΔ) ορίζεται ότι: «Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε επίσημα έγγραφα που κατέχει δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον μπορούν να κοινοποιούνται από την εν λόγω αρχή ή φορέα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται η δημόσια αρχή ή ο φορέας, προκειμένου να συμβιβάζεται η πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα με το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του παρόντος κανονισμού.».

8. Στα άρθρα 2, 4, 5, 24, 26, 42, 44 και 45 του ν.4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016

⁴ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 παρ.8, 9 και 10 του ν.4223/2013, την περ. 3 της υποπαραγράφου Δ.2 της παραγράφου Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 και το άρθρο 33 παρ. 5 περ. β' του ν. 4258/2014.

για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»(Α137/29.8.2019), ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 2: Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης από: α) δημόσιους φορείς ή...

Άρθρο 4 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται: α) «δημόσιος φορέας» οι δημόσιες αρχές, ..., γ) «αρμόδια εποπτική αρχή»: η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα...

Άρθρο 5 Νομική βάση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς

Οι δημόσιοι φορείς επιτρέπεται να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Άρθρο 24 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για άλλους σκοπούς από δημόσιους φορείς

1. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο έχουν συλλεχθεί, επιτρέπεται όταν η επεξεργασία αυτή είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί και εφόσον είναι: α) ... β)γ).....δ) αναγκαία για την αποτροπή σοβαρής βλάβης στα δικαιώματα άλλου προσώπου.....

Άρθρο 26 Διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς

1... 2. Οι δημόσιοι φορείς επιτρέπεται να διαβιβάζουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε ιδιωτικούς φορείς εφόσον:.....

β) ο τρίτος στον οποίο διαβιβάζονται έχει έννομο συμφέρον να είναι σε γνώση της διαβίβασης και το υποκείμενο των δεδομένων δεν έχει έννομο συμφέρον να μην διαβιβασθούν τα δεδομένα που το αφορούν ή

γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων και ο τρίτος δεσμεύθηκε έναντι του δημόσιου φορέα που του διαβίβασε τα δεδομένα ότι θα τα επεξεργαστεί μόνο για τον σκοπό για τον οποίο διαβιβάσθηκαν. Η

επεξεργασία για άλλους σκοπούς επιτρέπεται, εάν επιτρέπεται η διαβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο 1 και ο φορέας διαβίβασης έχει παράσχει τη συγκατάθεσή του για τη διαβίβαση.....

Άρθρο 42 Πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα

1. Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από φορείς του δημοσίου τομέα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του ανωτέρω Κώδικα, καθώς και των λοιπών διατάξεων που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από τον εκάστοτε φορέα ή αρχή ή υπηρεσία παραμένει ανεπηρέαστη, όταν περιεχόμενο των εγγράφων αυτών αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

Άρθρο 44 Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου νοούνται ως:

α) «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»), το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως σε όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.....β) «επεξεργασία»: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται, με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση,, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, ...ε) «ψευδωνυμοποίηση»: η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών,, θ) «αποδέκτης»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, προς τα οποία κοινολογούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. ...

Άρθρο 45 Γενικές Αρχές 1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να: α) υποβάλλονται σε σύννομη και δίκαιη επεξεργασία· β) συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα :

9. Το δικαίωμα γνώσης εγγράφων αποτελεί ειδικότερη έκφανση του δικαιώματος στην πληροφόρηση, που κατοχυρώνεται ρητά στις Συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 5Α και 10⁵ και συνδέεται πρωτίστως, με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου της φανεράς δράσης της Διοίκησης και του κράτους δικαίου, καθώς και με την αρχή του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου και το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του, παράλληλα δε αποτελεί και προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση των λεγόμενων διαδικαστικών δικαιωμάτων του (δικαίωμα αναφοράς, δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και δικαίωμα δικαστικής προστασίας).

10. Το παραπάνω δικαίωμα, πέραν της ρητής συνταγματικής κατοχύρωσής του, προβλέπεται και στο άρθρο 5 του ν. 2690/1999⁶, στο πλαίσιο της θεμελιώδους αρχής της φανεράς δράσης της Διοίκησης, αρχής που καθιερώνεται επίσης, στο πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο με το άρθρο 15 της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα άρθρα 6 και 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, που κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν.2462/1997 και στα άρθρα 41 παρ. 2 περ. β' και 42 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

11. Ειδικότερα, στο άρθρο 5 του ν.2690/1999 (άρθρο 1 π.δ.28/2015) προβλέπεται το δικαίωμα κάθε ενδιαφερόμενου να λαμβάνει γνώση των δημόσιων διοικητικών εγγράφων⁷, ως διοικητικά δε έγγραφα νοούνται, εκτός από αυτά που εκδίδονται από τα διοικητικά όργανα, και όσα έγγραφα δεν προέρχονται μεν από αυτά, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή

⁵ βρίσκει έρεισμα και στις διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ. 1, και 20 του Συντάγματος.

⁶ τροποποιήθηκε με τα άρθρα 8 παρ. 2 του ν. 2880/2001 και 11 παρ. 2 του ν. 3230/2004 και κωδικοποιήθηκε με το πδ 28/2015.

⁷ Χατζητζανής «Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας», άρθρο 63, Γ.Α.Τάχος «Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο», 1996, σελ. 510, Ν. Παπαδοπούλου «Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων», Διοικητική Δίκη 1996, σελ. 1373 επ., Σιούτη «Διοικητικό Δίκαιο» (2004), σελ. 255, Γέροντας, Λύτρας, Παυλόπουλος, Σιούτη, Φλογαίτης «Διοικητικό Δίκαιο», σελ. 286, Γν.. ΝΣΚ 148/2014, 140/2013, 610/2001, 383/2000, 354/2006 Ολομ., 117/2006, 723/2000 Ολομ., 587/1995.

τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου⁸ και γενικότερα όλα τα στοιχεία που διαθέτει η Διοίκηση στο αρχείο της.

Αποδέκτης του παραπάνω δικαιώματος είναι όλες οι Δημόσιες Αρχές (Γν. ΟΛ. ΝΣΚ 727/2012, 354/2006, Γν. ΝΣΚ 70/2017, 180/201795/2012), οι οποίες πρέπει να παρέχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα, χωρίς ο εφαρμοστής της διάταξης να νομιμοποιείται να θέτει περιορισμούς στην άσκησή του με συσταλτικές ερμηνείες (ΣΤΕ 1/1993, Εγκ. Εισ ΑΠ6/2006, Γν. ΟΛ. ΝΣΚ 535/2008).

Το δικαίωμα αυτό δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή αν παραβλάπεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις⁹ (εδ. α' της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2690/1999).

12. Ο όρος, εξάλλου, «ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή», που αναφέρεται στο παραπάνω άρθρο 5 του ν. 2590/1999, προσδιορίζεται από τις αντικειμενικές κοινωνικές αντιλήψεις, αλλά και από την υποκειμενική αντίληψη του ατόμου¹⁰ και αντιδιαστέλλεται με τη δημόσια ζωή, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι όλα τα θέματα προσωπικού χαρακτήρα υπάγονται στη «σφαίρα του απορρήτου» της ιδιωτικής ζωής του ατόμου, δεδομένου ότι ορισμένα από αυτά (όπως το ονοματεπώνυμο, το τηλέφωνο ή η διεύθυνση κατοικίας) είναι δημοσιεύσιμα στο κοινό (βλ. τηλεφωνικούς ή άλλους δημόσιους καταλόγους), αποτελούν στοιχεία της δράσης του ατόμου στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή ή έχουν χαλαρή σύνδεση με την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή¹¹ του και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στον παραπάνω όρο.

13. Ειδικά, ως προς τη χορήγηση εγγράφων με στοιχεία που καλύπτονται από το φορολογικό απόρρητο, εφαρμοστέα είναι η διάταξη του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ΚΦΔ), που προβλέπει την υποχρέωση της φορολογικής Διοίκησης και όλων των προσώπων που περιήλθαν σε γνώση τους φορολογικά στοιχεία ή πληροφορίες κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων ή καθηκόντων τους, να

⁸ ΣΤΕ 3855/2010, Γν. ΕισΑΠ 6/2006, 1/2005, 21/2003, 2/2003 και Γν. ΝΣΚ ΟΛ. 139/2009, 535/2008, 354/2006, 436/1992, Γν. ΝΣΚ 606/1997, 326/2005, 503/2002, 243/2000, 620/1999, 338/1996, 465/1998 338/1996, 119/1997, Α. Γέροντας «Τα δικαιώματα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα», ΔτΑ 2000, σελ. 570, Γ. Γεραπετρίτης «Το δικαίωμα του πολίτη για πρόσβαση στα διοικητικά στοιχεία», ΠειρΝ 1997, σελ. 375, απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2007, Τ-194/04, The Bavarian Lager Co. Ltd κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, απόφαση της 26^{ης} Ιουνίου 2010, C-139/2007, Technische Glaswerk Kellmenau GmbH.

⁹ Δετσαρίδης «Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων», εκδ. Σάκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2006, σελ. 127.

¹⁰ Γν. ΕισΑΠ 6/2006.

¹¹ πρβλ ΙΚΑ Γ41/8/18.05.2010, ΑΧΔΠΠ 053/2000, Λαζαράτος, Δ1994, 1012, Παπαδόπουλος, Διδικ 1996, σελ. 1384 επ, Χ. Ακριβοπούλου «Το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων μέσα από τον φακό του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή», ΘΠΔΔ 7/2011, σελ. 679.

τα πληρούν ως απόρρητα, υποχρέωση η οποία, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, ισχύει και για κάθε πρόσωπο το οποίο λαμβάνει γνώση των απορρήτων αυτών.

Η άρση του απορρήτου αυτού, επιτρέπεται στις εξαιρετικές και περιοριστικά αναφερόμενες στο παραπάνω άρθρο περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται, η έκδοση αιτιολογημένης εισαγγελικής παραγγελίας για μη συνδρομή περίπτωσης φορολογικού απορρήτου (περίπτωση θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 17 ΚΦΔ) και η ρητή, ειδική, έγγραφη ή ηλεκτρονική συγκατάθεση του φορολογουμένου, η οποία, πάντως, μπορεί να ανακληθεί (παράγραφος 5 άρθρου 17 ΚΦΔ).

Με τον ΚΦΔ, που ισχύει, αναμορφώθηκε και εκσυγχρονίσθηκε, μεταξύ των άλλων, το συνολικό πλαίσιο διαφύλαξης πληροφοριών και απορρήτου, με τη θέσπιση το μεν αδιάσπικτης γενικότητας διατάξεων περί φορολογικού απορρήτου, που δεν επιτρέπουν την ευρεία ή διασταλτική ερμηνεία τους, το δε εξαιρετικών και περιοριστικά αναφερόμενων περιπτώσεων άρσης τούτου, προς επίτευξη κυρίως του δημοσίου συμφέροντος της πάταξης της φοροδιαφυγής και της καταχρηστικής φοροαποφυγής. Στο πλαίσιο αυτό, αντίθετα με το νομοθετικό καθεστώς του προϊσχύοντος Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.2238/94)¹², ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου και η Δ.Ο.Υ. που υπάγεται ο φορολογούμενος απολαύουν προστασίας, ως αποτελούντα στοιχεία του φορολογικού του φακέλου και η χορήγησή τους δεν είναι δυνατή σε τρίτους, με βάση τη διάταξη του άρθρου 5 παρ.3 του ν 2690/1999, διότι παραβλάπτεται το φορολογικό απόρρητο των προσώπων που αφορούν¹³.

14. Περαιτέρω, για την άσκηση του δικαιώματος γνώσης δημόσιων διοικητικών εγγράφων απαιτείται η υποβολή ορισμένης αίτησης¹⁴ και η επίκληση και απόδειξη ύπαρξης εύλογου ενδιαφέροντος¹⁵ του αιτούντος, το οποίο να προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης¹⁶, που

¹² Γν.ΝΣΚ 552/1995, 39/1989, όπου έγινε δεκτό ότι ο Α.Φ.Μ. και η Δ.Ο.Υ. στην οποία υπάγεται κάποιος, δεν αποτελούν στοιχεία που καλύπτονται από το φορολογικό απόρρητο, κυρίως λόγω της συμπερίληψής τους στους καταλόγους φορολογουμένων, των οποίων προβλεπόταν η δυνατότητα δημοσιοποίησης και της ρητής εξαίρεσης αυτών από το απόρρητο(άρθρο 85 παρ. 3 και 4 Κ.Φ.Ε), δημοσιοποίηση όμως που με τη Γν. ΑΠΔ 1/2011 κρίθηκε ότι δε δεν συνάδει προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, όπως τα άρθρα 9Α και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

¹³ Μίτλεττον Φίλιππος « Η έννοια των προσωπικών Δεδομένων», σε Κοτσαλή Γ. Λεωνίδα « Προσωπικά δεδομένα: ανάλυση-σχόλια-εφαρμογή», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 5-22.

¹⁴ ΣΤΕ ΟΛ. 3004/2010.

¹⁵ όπως προκύπτει από τη διατύπωση της διάταξης του άρθρου 5 του ν.2690/99 «κάθε ενδιαφερόμενος», σε αντίθεση με την προϊσχύσασα του ν.1599/86 «κάθε πολίτης», Π. Δαγτόγλου «Διοικητικό δικονομικό δίκαιο», 1994, Αρ536-537, Π. Λαζαράτος «Παρατηρήσεις Το «εύλογο ενδιαφέρον» προς χορήγηση διοικητικών εγγράφων κατ' άρθρο 16παρ.1 ν.1599/86 στην νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας», ΣΤΕ 1648/2019, 1397/93, 3130/2000, 1214/2000, 205/2000, 841/1997, 2376/1996.

¹⁶ ΣΤΕ 1397/1993, 841/1997, 1214/2000, 205/2000, 3130/2000, 841/1997, 3130/2000, 1214/2000, Γν. ΝΣΚ 92/2005, 326/2005, 117/2006, 500/2011, 70/2017, 180/2017 (Ατομ.), 177/2018, απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2007, C-266/05 P, Σίσση κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σελ.-1233, σκέψεις 43 και 44, δίδετε έμφαση στον

συνδέει αυτόν με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων, στα οποία ζητεί πρόσβαση. Το εύλογο ενδιαφέρον, δηλαδή, δεν ένα «γενικό, αόριστο και αφηρημένο ενδιαφέρον για την εύρυθμη λειτουργία της Διοίκησης», αλλά εκείνο το οποίο κατά στοιχειώδη, αντικειμενικό σύνδεσμο καθιερώνει ένα δικαίωμα στον πολίτη σαν απόρροια έστω και μιας συγκεκριμένης (in abstracto) σχέσης, όχι αναγκαίως έννομης, αναφορικά με το περιεχόμενο των αιτούμενων εγγράφων.

Το πότε συντρέχει το «εύλογο ενδιαφέρον» κρίνεται κάθε φορά (ad hoc) με βάση τα δεδομένα της κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης¹⁷.

15. Εξάλλου, η προστασία των προσωπικών δεδομένων ή διαφορετικά το δικαίωμα πληροφοριακού αυτοκαθορισμού, αποτελεί ένα νέο σχετικό δικαίωμα, το οποίο προβλέφθηκε στην αναθεώρηση του 2001 με τη διάταξη του άρθρου 9Α του Συντάγματος¹⁸.

Με τον Γενικό Κανονισμό 2016/679 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (ΓΚΠΔ), που τέθηκε σε ισχύ ενιαία στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 25 Μαΐου 2018, καθορίστηκαν λεπτομερώς οι απαιτήσεις για τη συλλογή, την αποθήκευση και τη διαχείριση προσωπικών δεδομένων από Υπηρεσίες, επιχειρήσεις και οργανισμούς και θεσπίστηκε η προστασία των φυσικών προσώπων έναντι αυτής της επεξεργασίας και η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων, εκδόθηκε δε σχετικά και η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

16. Στο πλαίσιο αυτό, με το ν.4624/2019, λήφθηκαν τα μέτρα εφαρμογής του παραπάνω Κανονισμού (ΕΕ), ενσωματώθηκε η Οδηγία (ΕΕ) 2016/680, καταργήθηκε ο ν. 2472/1997¹⁹ και αντικαταστάθηκε το νομοθετικό πλαίσιο που ρύθμιζε τη συγκρότηση και λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ).

17. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ και το άρθρο 44 του ν.4624/2019, προσωπικά δεδομένα είναι όλες οι πληροφορίες που αφορούν έναν ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο πρόσωπο (υποκείμενο των δεδομένων) και περιέχουν πληροφορίες, όπως όνομα, διεύθυνση, αριθμό δελτίου ταυτότητας/διαβατηρίου, εισόδημα, πολιτισμικό προφίλ, κωδικό πρωτοκόλλου διαδικτύου (IP), δεδομένα που διατηρούν

ανοικτό χαρακτήρα της Διοίκησης, που απορρέει από την έλλειψη υποχρέωσης του πολίτη να αποδείξει κάποιο ειδικό συμφέρον για να αποκτήσει πρόσβαση στα έγγραφα, Σπηλιωτόπουλος «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου», έκδοση 14, σελ. 161.

¹⁷ ΣΤΕ 841/1997, 3130/2000, 1214/2000, Γν. ΝΣΚ 92/2005, 326/2005, 117/2006, 500/2011, 70/2017, 180/2017, 177/2018.

¹⁸ Κοτσαλή-Μενουδάκου «Γενικός Κανονισμός για την προστασία των Προσωπικών Δεδομένων», σελ. 41, Σπ. Βλαχόπουλος «Πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα».

¹⁹ πλην ορισμένων και ρητά αναφερομένων διατάξεων στη διάταξη του άρθρου 84 του νόμου αυτού.

νοσοκομεία ή γιατροί κ.α²⁰, η συλλογή δε αυτών είναι επιτρεπτή για σαφείς, καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς.

18. Η, σύμφωνα με τα παραπάνω, συλλογή αλλά και επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πραγματοποιείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία, ενώ οι Δημόσιοι Φορείς ορίζουν υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ), ο οποίος είναι αρμόδιος να παρακολουθεί την τήρηση των διατάξεων του ν.4624/2019 και κάθε άλλης νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων, την πολιτική του Φορέα σε σχέση με την προστασία αυτών καθώς και να ενημερώνει και να συμβουλεύει τους υπαλλήλους επεξεργασίας σχετικά με τις υποχρεώσεις τους, συνεργαζόμενος με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων (ΑΠΔ), σύμφωνα με τα άρθρα 4, 6 7,8 και 45 του ν.4624/2019.

19. Περαιτέρω, η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, στην οποία εντάσσεται και η γνωστοποίηση με διαβίβαση σε τρίτους, πρέπει να είναι σύννομη, θεμιτή, διαφανής, συναφής και πρόσφορη για το υποκείμενο των δεδομένων επεξεργασίας²¹, ενώ η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών προσωπικών δεδομένων²² (ευαίσθητα) επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση, υπό όρους και προϋποθέσεις.

Συγκεκριμένα, στην τελευταία αυτή περίπτωση, νόμιμη επεξεργασία από Δημόσιους Φορείς προσωπικών δεδομένων, που δεν ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες (απλά), υφίσταται όταν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον²³ (άρθρο 5 ν.4624/2019), ενώ η επεξεργασία για διαφορετικό σκοπό από αυτόν για τον οποίο έχουν συλλεχθεί επιτρέπεται για την αποτροπή σοβαρής βλάβης στα δικαιώματα άλλου προσώπου (άρθρο 24 ν.4624/2019), χωρίς δικαίωμα εναντίωσης του υποκειμένου των δεδομένων, όταν επιτακτικό δημόσιο συμφέρον ή διάταξη νόμου υποχρεώνει τη διενέργειά της (άρθρο 35 ν.4624/2019).

Επιπλέον, η διαβίβαση δεδομένων από Δημόσιο Φορέα σε ιδιώτη, εξειδικεύεται από το άρθρο 26 παρ.2 του ν.4624/2019, το οποίο ορίζει ότι οι Δημόσιοι Φορείς επιτρέπεται να διαβιβάζουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε ιδιωτικούς φορείς,

²⁰ απλά δεδομένα έχει κριθεί ότι αποτελούν ο τηλεφωνικός αριθμός, ο αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ), τα έσοδα, οι μισθοί, τα επιδόματα, τα δεδομένα ασφάλισης, ο αριθμός μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ), η οικογενειακή κατάσταση, τα δεδομένα ακαδημαϊκής δραστηριότητας φοιτητών ή διδασκόντων, τα πιστοποιητικά σπουδών, τα πτυχία και οι πράξεις αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας πτυχίων αλλοδαπών ΑΕΙ, η εργασία, η αξιολόγηση εργασίας, τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τα στοιχεία του προσωπικού μητρώου των δημοσίων υπαλλήλων κ.α.

²¹ Απόφαση ΑΠΔΠΧ 16/2019 .

²² του άρθρου 9 ΓΚΠΔ, 22 και 24 του ν.4624/2019.

²³ πρβλ Γν. ΑΠΔΠΧ 6/2013, Βενέρης « Η πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα υπό το πρίσμα της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», σελ. 372-373, ΜΠρΚονθ 7/2007 και Εφ.Αθ. 733/2009, «τέτοια περίπτωση συνδρομής υπέρτερου εννόμου συμφέροντος συνιστά, ιδίως, η περίπτωση κατά την οποία τα στοιχεία που ζητούνται είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου».

εφόσον ο τρίτος στον οποίο διαβιβάζονται έχει έννομο συμφέρον, το υποκείμενων δεδομένων γνωρίζει τη διαβίβαση και δεν έχει έννομο συμφέρον στη μη διαβίβασή τους (περ.β), η δε επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων και ο τρίτος δεσμεύθηκε, έναντι του Δημόσιου Φορέα που του διαβίβασε τα δεδομένα, ότι θα τα επεξεργαστεί μόνο για τον σκοπό για τον οποίο χορηγήθηκαν (περ.γ).

20. Ειδικά, για τα προσωπικά δεδομένα που περιέχονται σε επίσημα έγγραφα και κατέχει Δημόσια Αρχή, το άρθρο 86 του ΓΚΠΔ ορίζει ότι μπορούν να κοινοποιούνται από αυτήν σε τρίτους, σύμφωνα με τις επιταγές του εθνικού δικαίου, έτσι ώστε να συμβιβάζεται η προστασία των προσωπικών δεδομένων με το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού σε επίσημα έγγραφα, το οποίο, κατά την αιτιολογική έκθεση του ΓΚΠΔ, ως έκφανση της αρχής της διαφάνειας, εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον²⁴.

Στο πλαίσιο αυτό, με τη διάταξη του άρθρου 42 παρ. 1 ν.4624/2019, λήφθηκε από το νομοθέτη η ειδικότερη πρόνοια, ώστε έγγραφα που συντάσσονται ή φυλάσσονται από φορείς του Δημοσίου Τομέα και περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να χορηγούνται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των διατάξεων του άρθρου 5 του ν.2690/1999 καθώς και τις λοιπές διατάξεις που αφορούν τη χορήγηση εγγράφων από τον εκάστοτε Φορέα, Αρχή ή Υπηρεσία²⁵.

Όπως προκύπτει από τη σαφή γραμματική διατύπωση της παραπάνω διάταξης, η χορήγηση αντιγράφων διοικητικών εγγράφων στον ενδιαφερόμενο, διέπεται, και μετά την εισαγωγή και θέση σε ισχύ του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και του ν.4624/2019, από το άρθρο 5 του ν. 2690/1999 (Γν. ΝΣΚ 123/2020).

21. Εξάλλου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, προκειμένου να εξακριβώσει κατά πόσο η επεξεργασία για άλλο σκοπό είναι συμβατή με τον σκοπό για τον οποίο συλλέγονται αρχικώς τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τη φύση τους, την τυχόν σχέση μεταξύ των σκοπών της αρχικής συλλογής και της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας τους, τις πιθανές συνέπειες της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων²⁶ και την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων, που μπορεί να περιλαμβάνουν κρυπτογράφηση ή ψευδωνυμοποίηση.

²⁴ ΕΕΠΔ «Η πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα και η προστασία των δεδομένων», περίληψη, Ιούλιος 2005, αρ.1

²⁵ βλ. σχετ. την αιτιολογική έκθεση του νόμου, άρθρο 42.

²⁶ απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2007, T-194/04, The Bavarian Lager Co. Ltd κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «Μόνο τα προσωπικά δεδομένα που είναι δυνατόν να προξενήσουν συγκεκριμένη και ουσιαστική βλάβη στην ιδιωτική ζωή και στην ακεραιότητα του ατόμου υπό το πρίσμα του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ και της σχετικής νομολογίας του ΕΔΔΑ...».

22. Στα άρθρα 32 και 54 του ν.4624/2019 προβλέπεται το δικαίωμα ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων για τη συλλογή και χρήση (επεξεργασία) των προσωπικών τους δεδομένων²⁷ με ακρίβεια και σαφήνεια, ενώ στα άρθρα 8 και 45 του ίδιου νόμου εισάγεται και η αρχή της λογοδοσίας, σύμφωνα με την οποία οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που συλλέγουν και επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα, οφείλουν να μπορούν να αποδεικνύουν, ανά πάσα στιγμή, τόσο ενώπιον των εποπτικών αρχών όσο και των δικαστηρίων, ότι συμμορφώνονται με τις παραπάνω υποχρεώσεις, επιλέγοντας την κατάλληλη νομική βάση από αυτές που προβλέπονται.

23. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ.4 περ. β' του ν.1756/1988, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών δικαιούται να παραγγέλλει στις Υπηρεσίες του Δημοσίου να παραδώσουν έγγραφα ή να χορηγήσουν αντίγραφά τους, όταν το ζητήσουν νομικά ή φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα ή έννομο συμφέρον προς τούτο, εκτός αν πρόκειται για έγγραφα του άρθρου 263 του ισχύοντος Κώδικα Ποινικής Δικονομίας²⁸. Για τη νομική φύση των εισαγγελικών παραγγελιών, οι Εισαγγελίες δέχονται²⁹ ότι δεν αποτελεί ούτε δικαστική απόφαση, ούτε διοικητική πράξη, αλλά δικαστική διάταξη, διότι δικαστικές πράξεις εκδίδονται μόνο από τακτικό δικαστή³⁰.

Οι παραγγελίες του Εισαγγελέα για χορήγηση εγγράφων, που δεν απαγορεύεται από ειδικές διατάξεις³¹, είναι δεσμευτικές για τη Διοίκηση, με την προϋπόθεση ότι είναι αιτιολογημένες και δεν αποτελούν απλώς διαβιβαστικά των σχετικών αιτήσεων χωρίς τη ρητή έκφραση της γνώμης του. Αντίθετα, οι εισαγγελικές παραγγελίες δεν είναι δεσμευτικές αν αποτελούν απλώς διαβίβαση προς τη Διοίκηση της σχετικής αίτησης προς αξιολόγηση του περιεχομένου της και για τις εντεύθεν προσήκουσες νόμιμες ενέργειές της³². Εξάλλου, υποστηρίζεται ότι, σε σχέση με την προστασία προσωπικών δεδομένων, ο Εισαγγελέας δεν είναι υποχρεωμένος να εξετάζει αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, ακόμα και αν στα έγγραφα που ζητούνται περιλαμβάνονται και ευαίσθητα δεδομένα (ρητά η Γνωμοδότηση 1/2005 Εισ.ΑΠ και ομοίως η Εγκύκλιος 6/2006 Εισ.ΑΠ, άλλως η Γνωμοδότηση 4/2014 Εισ.ΑΠ).

²⁷ πρβλ πρόταση του Ευρωπαϊκού Επόπτη για την υιοθέτηση της λεγόμενης προληπτικής προσέγγισης (proactive approach) σε αντιδιαστολή προς την προσέγγιση αντίδρασης (reactive approach).

²⁸ Άρθρο 261 του προϊσχύοντος ΚΠΔ, διπλωματικό ή στρατιωτικό μυστικό που ανάγεται στην ασφάλεια του κράτους ή μυστικό που σχετίζεται με το λειτουργήμα ή το επάγγελμα.

²⁹ Γν. Εισ.ΑΠ 1/2005, Εγκ. Εισ.ΑΠ 7/2007, 6/2006, σε συνδυασμό με Γν Εισ Πλ Άρτας 84/1995, Εισ.ΑΠ 17/1999, Εισ. Πρωτ. Αθ. 2603/1999, Εισ. Πρωτ. Κέρκυρας 7/2000.

³⁰ Λασκαρίδης Εμμανουήλ «Το κλειδί της πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα- Εισαγγελική Παραγγελία ή Άδεια Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα», ΔΜΜΕ 3/2012, σελ. 319.

³¹ Γν ΝΣΚ 261/2014.

³² Γν. ΝΣΚ 877/1988, 710/1993, 96/1995, 94/2001, 430/2007, 308/2007 94/2001, 441/2013, Γν ΑΠΔΠΧ 3/2009, Γν. Εισ ΑΠ 4/2014 δημ. σε ΕΛΛΔνη 2014, σελ. 1526, Γν. Εισ ΑΠ 1/2005, Εγκύκλιος Εισ ΑΠ 6/2006, 5/1998, όμως αντίθετα Γν.ΝΣΚ 228/2001.

Ειδικά δε, για παραγγελίες που αφορούν τη χορήγηση εγγράφων που περιέχουν στοιχεία φορολογικού απορρήτου, πρέπει να αναφέρονται ρητά σε αυτές ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου, σύμφωνα με την ειδική διάταξη του άρθρου 17 ΚΦΔ.

24. Εξάλλου, ο εκάστοτε Φορέας μετά την καθιέρωση της αρχής της λογοδοσίας, και τη θέσπιση σειράς ασφαλιστικών δικλείδων, όπως η ευθύνη του για κάθε παράβαση διάταξης του ν.4624/2019, οφείλει³³, σε κάθε περίπτωση, να εξετάζει τη συνδρομή των προϋποθέσεων για τη νομιμότητα της διαβίβασης τέτοιων εγγράφων και στοιχείων στον αιτούντα τρίτο. Εάν δε κρίνει ότι τα ζητηθέντα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για οποιονδήποτε νόμιμο λόγο (ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα-απόρρητα) δεν επιτρέπεται να διαβιβαστούν στον αιτούντα τρίτο, δικαιούται να απορρίπτει αιτιολογημένα τη σχετική αίτηση, ενημερώνοντας την Εισαγγελία που είχε εκδώσει τη σχετική παραγγελία³⁴, λαμβάνοντας υπόψη τις πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις (259 Π.Κ.), που επαπειλούνται σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης να συμμορφωθεί στη σχετική εντολή του εισαγγελικού λειτουργού και της τυχόν ευθύνης του Δημοσίου, κατ' άρθρο 105 ΕισΝΑΚ.

25. Σε συνέπεια με τα προαναφερόμενα, τα έγγραφα που αφορά το ερώτημα αποτελούν, καταρχήν, διοικητικά δημόσια έγγραφα³⁵, διότι λήφθηκαν υπόψη για τη διαμόρφωση του περιεχομένου της με αριθμό 102353/15-09-2020 (Β'3964) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών και τον καθορισμό με αυτή της διοικητικής δράσης, όσον αφορά τον ανακαθορισμό των τιμών ζώνης των, με οποιαδήποτε αιτία, μεταβιβαζόμενων ακινήτων, για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας τους, κατά το αντικειμενικό σύστημα.

Περαιτέρω, στα παραπάνω έγγραφα περιέχονται στοιχεία των συντακτών τους που αφορούν τη δημόσια δράση τους, κατά την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, τα περισσότερα από τα οποία, μάλιστα, δημοσιεύονται στην Ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών και στον Κατάλογο των Πιστοποιημένων Εκτιμητών του Υπουργείου.

³³ Άρθρο 80 ν.4624/2019, Γν. ΑΠΔΠΧ ΟΛ. 52/2018, Γν ΑΠΔΠΧ 26/2019,43/2019, 44/2019, 4/2019, Γν.ΝΣΚ 150/2012,441/2013, 187/2017.

³⁴ Γν. ΝΣΚ ΟΛ. 710/93.

³⁵ Διότι οι απόψεις-προτάσεις ιδιωτών ή δημοσίων υπαλλήλων οι οποίες έγιναν στα πλαίσια της συμμετοχής τους στην ως άνω διαδικασία και αναγράφονται στην εκδοθείσα υπουργική απόφαση περί ανακαθορισμού τιμών Ζωνών του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού αξίας ακινήτων, αποτελούν περιεχόμενο της διοικητικής δράσης και, εκ του λόγου αυτού, περιεχόμενο του δικαιώματος γνώσης των διοικητικών εγγράφων,Εγκ.Εισ.ΑΠ 6/2006, Γν.Ολ.ΝΣΚ 535/2008, 354/2006, Γν.ΝΣΚ 606/1997.

Με τα δεδομένα αυτά, η χορήγηση από το ΑΤΕΠΑΑ αντιγράφων των παραπάνω εγγράφων, που περιέχουν προσωπικά στοιχεία των συντακτών (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, σφραγίδα), με εξαίρεση τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) και τη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) στην οποία υπάγονται, είναι επιτρεπτή, κατά το άρθρο 5 του ν.2690/1999 (άρθρο 1 π.δ.28/2015), σε όποιους επικαλούνται και αποδεικνύουν εύλογο ενδιαφέρον με την προαναφερθείσα έννοια, πολύ δε περισσότερο σε όποιους επικαλούνται και αποδεικνύουν ειδικό έννομο συμφέρον, το οποίο συντρέχει σε περίπτωση αιτήματος χορήγησης για την άσκηση ή υποστήριξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους προς παροχή έννομης προστασίας³⁶, όπως συμβαίνει όταν ο ιδιοκτήτης ακινήτου περιοχής (βάσει του Ε9, συμβολαίου κ.α.) αιτείται τη χορήγηση αντιγράφων εγγράφων που λήφθηκαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση της κρίσης - απόφασης καθορισμού της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων στην περιοχή του για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματός του ενώπιον δικαστηρίου (Γν.ΝΣΚ 141/2008).

26. Εξάλλου, τα στοιχεία που περιέχουν τα παραπάνω έγγραφα αποτελούν απλά προσωπικά δεδομένα και η περαιτέρω επεξεργασία τους με τη χορήγηση αντιγράφων τους στους παραπάνω ενδιαφερόμενους, κατόπιν ενημέρωσης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων, συνιστά συμβατή, συναφή και πρόσφορη επεξεργασία, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 86 του Κανονισμού και 5, 24, 26 και 42 του ν.4624/2019 για την εκπλήρωση του δημοσίου συμφέροντος δικαιώματος «πρόσβασης του κοινού σε επίσημα έγγραφα» και αποτροπή σοβαρής βλάβης στα δικαιώματά τους, συνάδει δε και με τις αρχές της αναλογικότητας (άρθρο 25 Σ) και της πρακτικής εναρμόνισης³⁷.

Αντίθετη άποψη θα είχε ως αποτέλεσμα τη μη ικανοποίηση του δικαιώματος γνώσης και δη καθ' ολοκληρίαν, η οποία παρίσταται αντίθετη προς την αρχή της διαφάνειας, αρχή ιδιαίτερης σημασίας στο πλαίσιο της ενωσιακής και ελληνικής έννομης τάξης.

Ως εκ τούτου, η χορήγηση των προαναφερόμενων εγγράφων στους ενδιαφερόμενους πραγματοποιείται χωρίς να ανωνυμοποιούνται τα προσωπικά στοιχεία των συντακτών τους, ως απλά προσωπικά δεδομένα αυτών.

³⁶ Σπηλιωτόπουλος « Διοικητικό Δίκαιο», σελ. 165, Γέροντας «Δικαιώματα του Ανθρώπου», 2000, σελ. 571.

³⁷ Βλαχόπουλος «Διαφάνεια της κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων». σελ. 178, Ηλιοπούλου-Στράγγα Τζούλια « Γενική Θεωρία θεμελιωδών δικαιωμάτων –Οψεις της πολυεπίπεδης προστασίας στον ευρωπαϊκό χώρο», εκδ. Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη, 2018, σελ. 95-96. και. υποσημ. 241 στην ίδια, που παραπέμπει στο έργο του συνταγματολόγου Konrad Hesse σχετικά με το θέμα, Γν. ΑΠΔΠΧ 3/2018.

27. Ειδικά, όμως, ο ΑΦΜ και η ΔΟΥ στην οποία υπάγονται οι συντάκτες των παραπάνω εγγράφων, δεν επιτρέπεται να γνωστοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 2690/1999, διότι παραβιάζεται το φορολογικό τους απόρρητο και επομένως πρέπει στα χορηγούμενα αντίγραφα των εγγράφων τα στοιχεία αυτά να ανωνυμοποιούνται, πλην αν υπάρχει ρητή, ειδική, έγγραφη ή ηλεκτρονική συγκατάθεσή τους ή ειδική εισαγγελική παραγγελία ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου, οπότε χορηγούνται χωρίς απόκρυψή τους.

Εξάλλου, η περαιτέρω επεξεργασία των στοιχείων αυτών (ΑΦΜ, ΔΟΥ) δεν είναι συναφής, πρόσφορη και αναγκαία για το αντικειμενικό επιτεύξιμο αποτέλεσμα της άσκησης των δικαιωμάτων των αιτούντων – τρίτων (ΕΔΔΑ απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, C-73/07, Satakunnan Markkinapörssi Oy και Satamedia Oy, Συλλογή 2008, σελ. 9831, σκέψη 56).

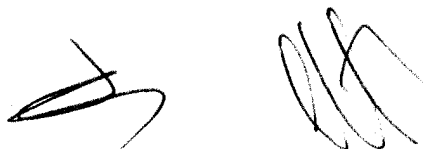
28. Η εισαγγελική παραγγελία, που περιέχει ρητή έκφραση γνώμης και περαιτέρω παραγγελία προς το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων για τη γνωστοποίηση στον αιτούντα των ζητούμενων εγγράφων που περιέχουν απλά προσωπικά δεδομένα, ανεξαρτήτως ότι δεν απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.2690/1999, υποχρεώνει την Υπηρεσία αυτή στη χορήγηση αντιγράφων τους, ενώ εάν σε αυτά περιέχονται δεδομένα που προστατεύονται από το φορολογικό απόρρητο, την δεσμεύει μόνο αν αναφέρεται ειδικά στο περιεχόμενό της εισαγγελικής παραγγελίας ότι δεν συντρέχει φορολογικό απόρρητο (άρθρο 17 ΚΦΔ).

Απάντηση

29. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής :

1) Τα έγγραφα που λήφθηκαν υπόψη και αναφέρονται στο προοίμιο της με αριθμό 102353/15.09.2020 (Β' 3964) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, μεταξύ των οποίων και οι σχετικές εισηγήσεις των εκτιμητών, αποτελούν διοικητικά έγγραφα, κατά την έννοια του άρθρου 5 ν.2690/1999 (άρθρο 1 π.δ.28/2015), και για τη χορήγηση αντιγράφων τους απαιτείται η επίκληση απλού εύλογου ενδιαφέροντος, ήτοι η ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης που συνδέει τον αιτούντα με το περιεχόμενό τους, το οποίο πρέπει να αποδεικνύεται κατά τρόπο αντικειμενικό, με κάθε πρόσφορο μέσο.

2) Το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων προβαίνει, με βάση τις διατάξεις των άρθρων 6 και 86 του Κανονισμού και των άρθρων 5, 24, 26

και .42 του ν.4624/2019, στη χορήγηση αντιγράφων των παραπάνω διοικητικών εγγράφων χωρίς ανωνυμοποίηση των απλών προσωπικών δεδομένων των συντακτών τους - δικαιούχων των δεδομένων (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο, σφραγίδα), κατόπιν ενημέρωσής τους.

Υποχρέωση απόκρυψης - ανωνυμοποίησης υφίσταται μόνο για τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου των παραπάνω προσώπων και τη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία που αυτά υπάγονται, ως στοιχεία που προστατεύονται από το φορολογικό απόρρητο .

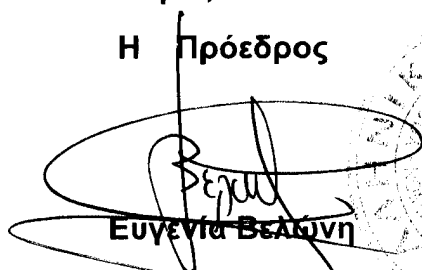
3) Η εισαγγελική παραγγελία που περιέχει ρητή έκφραση γνώμης και περαιτέρω παραγγελία προς το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων για τη γνωστοποίηση στον αιτούντα των ζητούμενων εγγράφων που περιέχουν απλά προσωπικά δεδομένα, υποχρεώνει την Υπηρεσία αυτή στη χορήγηση αντιγράφων τους, τα οποία, πάντως, τα χορηγεί και χωρίς εισαγγελική παραγγελία, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.2690/1999 (άρθρο 1 π.δ.28/2015).

Ειδικά, για την παροχή αντιγράφων των προαναφερόμενων εγγράφων με εμφανή τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου και τη Δ.Ο.Υ. των συντακτών τους - δικαιούχων των δεδομένων, η εισαγγελική παραγγελία, για να είναι δεσμευτική για το Αυτοτελές Τμήμα Εκτιμήσεων και Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων, πρέπει να διαλαμβάνει στο περιεχόμενό της ρητή και ειδική διάταξη, ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου.

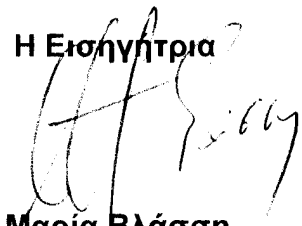
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 15.12.2020

Η Πρόεδρος

Ευγενία Βεαλώνη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Βλάσση

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.